

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 5. oktober 2023
Kontor: Formueretskontoret
Sagsbeh: Mads Kleis Frederiksen
Sagsnr.: 2022-00639
Dok.: 2991692

SAMLENOTAT

vedrørende forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles regler til fremme af afhjælpning af varer og om ændring af forordning (EU) 2017/2394, direktiv (EU) 2019/771 og (EU) 2020/1828 ("Right to Repair")

Notatet er en opdateret version af grund- og nærhedsnotat af 28. april 2023. Ændringer er markeret med en streg i marginen.

KOM (2023) 155

1. Resumé

Kommissionen fremsatte den 22. marts 2023 et forslag til et nyt direktiv om fælles regler til fremme af afhjælpning af varer ("Right to Repair"). Med "afhjælpning af varer" menes reparation af defekter ved varer, herunder inden for sælgers køberetlige mangelsansvar.

Forslaget har til formål at nedbringe medlemsstaternes miljø- og klimaftryk ved at øge reparation af varer frem for at skifte varer ud. Formålet er at bidrage til et velfungerende indre marked for afhjælpningsydelse (reparationsydelse) og samtidig sikre et højt forbruger- og miljøbeskyttelsesniveau og fremme af cirkulær økonomi. Direktivforslaget indfører krav til producenter, sælgere og medlemsstater samt ændrer i tre andre retsakter, herunder varedirektivet (2019/771), med det formål at prioritere afhjælpning samt motivere forbrugere og virksomheder til at anvende reparation frem for at foretrække nye varer. Forslaget skal ses i forlængelse af EU's målsætning om klimaneutralitet i 2050. Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet.

Regeringen er positiv over for intentionerne bag forslaget om at tilstræbe levetidsforlængelse af produkter gennem afhjælpning (ved reparation). Det bidrager til at nedbringe miljø- og klimabelastningerne ved produktion, forbrug og affaldshåndtering. Samtidig finder regeringen, at direktivforslagets bagvedliggende miljø- og klimahensyn bør balanceres overfor relevante hensyn til ikke at pålægge virksomhederne uproportionale byrder samt at sikre et fortsat højt niveau af forbrugerbeskyttelse og produktsikkerhed. I den forbindelse bør det bl.a. overvejes i højere grad at sammentænke forslaget med eksisterende og kommende lovgivning, herunder forslaget til ecodesignforordning (KOM(2022) 142) og kravet heri om det digitale produktpas.

Regeringen ser positivt på forslagets elementer om at øge forbrugernes oplysningsniveau om mulighederne for afhjælpning i form af det europæiske afhjælpningsoplysningskema. Derudover er regeringen også positiv overfor at indføre en afhjælpningspligt for de produktgrupper, der er omfattet af krav om afhjælpningsmuligheder, herunder i henhold til ecodesigndirektivet og forslaget til ecodesignforordningen.

I forhold til justering af hierarkiet for de køberetlige misligholdelsesbeføjelser ved at prioritere afhjælpning ved reparation forud for omlevering, når en vare lider af en mangel, finder regeringen, at der foreligger en række uklarheder ved den praktiske udmøntning heraf, som bør afklares forud for et endeligt direktiv.

Det er regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forslaget forventes at have lovgivningsmæssige konsekvenser, da der forventes at være behov for at ændre bl.a. købeloven og øvrig lovgivning om producenter og reparatørers forpligtelser vedrørende forbrugeroplysning og afhjælpning. Forslaget skønnes at kunne medføre væsentlige statsfinansielle konsekvenser for så vidt angår den nye onlineplatform for udbud af reparationstjenester og renoverede varer. Forslaget forventes desuden at kunne medføre administrative konsekvenser for dansk erhvervsliv som følge af oplysningskrav, som dog i en vis grad måtte kunne overvæltet til forbrugerne.

Det spanske formandskab har fremlagt et kompromisforslag, som regeringen samlet set kan acceptere.

2. Baggrund

I Den Grønne Pagt (2019), som har været retningsgivende under denne Kommission, blev et forslag om ”Right to Repair” varslet. Forslaget er efterfølgende omtalt i EU’s Handlingsplan for cirkulær økonomi (2020) og Ny Forbrugerdagsorden (2020). I 2021 vedtog Rådet en konklusion om sidstnævnte, hvor et initiativ om Right to Repair blev budt velkommen.

Direktivforslaget skal ses i sammenhæng med en række andre initiativer på EU-plan, som har til formål at fremme den grønne omstilling. I den forbindelse kan nævnes kravene i ecodesigndirektivet (2009/125/EF) og forslaget til ecodesignforordningen (KOM(2022) 142), som bl.a. ventes at udgøre en juridisk ramme for senere fastsættelse af produktspecifikke ecodesignkrav, herunder reparerbarhed og udbud af reservedele, samt etablering af et digitalt produktpas, krav til grønne offentlige indkøb og bestemmelser om destruktion af usolgte forbrugerprodukter. Direktivforslaget om styrkelse af forbrugernes rolle i den grønne omstilling (KOM(2022) 143) og direktivforslaget om grønne anprisninger (KOM(2023) 166) foreslår hhv. generelle og specifikke regler for markedsføring på købstidspunktet. Derudover skal Dataforordningen (KOM(2022) 68) bl.a. regulere adgangsret til brugergenererede data til gavn for brugere og tredjepartsreparatører.

Forslaget om Right to Repair er målrettet fasen efter salget af et produkt. Forslaget har betydning, hvor et produkt lider af en defekt, fejl eller forringelse, som enten forelå på købstidspunktet (mangelsansvar) eller er opstået senere som følge af f.eks. hændelig skade eller slid. I begge tilfælde stiller forslaget visse krav til producenter, sælgere og reparatører om oplysning af forbrugerne om mulighederne for afhjælpning (reparation) samt adgangen hertil.

Inden fremsættelsen foretog Kommissionen en offentlig høring, hvor to tredjedele af respondenterne støttede løsninger på EU-plan målrettet udfordringerne med tidlig kassering af varer. Kommissionen anslår, at direktivforslaget over en periode på 15 år vil medføre besparelser for forbrugerne på 176,5 mia. euro samt en reduktion af CO²-udledningen på 18,4 mio. ton på EU-plan.

På den baggrund har Kommissionen ved KOM (2023) 155 af 22. marts 2023 fremsat forslag om et nyt selvstændigt direktiv om fælles regler til fremme

af afhjælpning af varer og om ændring af forordning (EU) 2017/2394, direktiv (EU) 2019/771 og (EU) 2020/1828. Forslaget er sendt til Rådet den 31. marts 2023 i dansk sprogversion.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Forslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet.

3. Formål og indhold

Direktivforslagets overordnede formål er at bidrage til et velfungerende indre marked for afhjælpningsydelser gennem fremme af reparation for derigennem at reducere miljø- og klimabelastning ved produktion, affaldshåndtering og anvendelse af ressourcer, herunder energi. Forslaget består af fire hovedelementer, som både angår indførelse af nye regler samt ændring af gældende regler.

For det første indeholder forslaget, i den version der oprindeligt blev fremsat af Kommissionen, en pligt til, at reparatører skal udlevere oplysninger om deres afhjælpningstjenester for så vidt angår produktgrupper, der er omfattet af relevante produktspecifikke krav i regi af bl.a. ecodesign-reglerne, i en standardiseret form ved hjælp af et nyt europæisk afhjælpningsoplysnings-skema. Andre reparatører er undtaget brug af skemaet, hvis de ikke udbyder den efterspurgte reparationsydelse. Skemaet fremgår af direktivets bilag 1 og angår nøgleoplysninger om bl.a. reparationens pris, sted og reparations-tid.

For det andet indeholder forslaget en pligt til, at producenter skal imødekomme krav om afhjælpning af defekter ved reparation for så vidt angår produktgrupper, der er omfattet af relevante produktspecifikke krav i regi af bl.a. ecodesign-reglerne, selvom der ikke foreligger et mangelsansvar hos sælger. Producenten kan kræve betaling herfor. Producenten kan endvidere antage en underleverandør til at løfte forpligtelsen til afhjælpning. Derudover skal forbrugerne oplyses om dette på en klar og forståelig måde.

For det tredje indeholder forslaget en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at der eksisterer mindst én onlineplatform rettet mod forbrugere vedrørende udbud af afhjælpning samt handel med renoverede varer eller mangelfulde varer med henblik på renovering. Platformen kan være både offent-

ligt og privat drevet, men skal have en række søgefunktioner, herunder varetype, reparationstid og accessoriske tjenesteydelser samt facilitere anmodning om udfyldning af det europæiske afhjælpningsoplysningsskema via platformen.

For det fjerde indeholder forslaget en ændring af varedirektivets hierarki af misligholdelsesbeføjelser, når en vare lider af en mangel, som sælgeren har pligt til at afhjælpe ved reparation eller levering af en ny vare. Det foreslås, at afhjælpning ved reparation skal prioriteres forud for omlevering, således at der ikke kan ske omlevering, når udgifterne hertil er lig med eller større end udgifterne til afhjælpning. Det er dog uklart i hvilket omfang, at der kan ske fravigelse ved aftale til fordel for forbrugeren.

Direktivforslaget indebærer således følgende initiativer til fremme af afhjælpning:

- Art. 4: Reparatorer skal udfylde det europæiske afhjælpningsoplysningsskema, når en forbruger forlanger det.
- Art. 5-6: Producenter skal afhjælpe produkter indenfor produktgrupper, der er omfattet af krav om afhjælpningsmuligheder i bl.a. ecode-sign-reglerne, mod eventuel betaling og oplyse forbrugerne om muligheden for afhjælpning.
- Art. 7: Medlemsstaterne skal sikre, at der etableres en onlineplatform til at matche forbrugere med reparatorer og fremme handel med renoverede varer.
- Art. 12: Afhjælpning skal prioriteres forud for omlevering indenfor de køberetlige misligholdelsesbeføjelser, når udgifterne hertil er lig med eller mindre end udgifterne til omlevering.

Det spanske formandskab har præsenteret sit foreløbige udkast af 20. september 2023 til kompromistekst. De centrale ændringer i forhold til Kommissionens forslag er gengivet og fremhævet i de enkelte afsnit nedenfor. Rådets kommende indstilling vil kunne indeholde ændringer i forhold til formandskabets udkast til kompromistekst.

3.1. Genstand og formål (artikel 1)

Direktivets genstand er at fastsætte fælles regler til fremme af afhjælpning af defekter ved varer med henblik på at bidrage til et velfungerende indre marked og samtidig sikre et højt forbruger- og miljøbeskyttelsesniveau.

Direktivets anvendelsesområde er i overvejende grad afhjælpning *uden for* sælgers mangelsansvar efter varedirektivet. Dette omfatter bestemmelserne om det europæiske oplysningsskema (artikel 4), producenters afhjælpningspligt for visse produktgrupper (artikel 5) og oplysning om afhjælpningspligt for visse produktgrupper (artikel 6), samt kravet om en onlineplatform for afhjælpning og varer, der skal renoveres (artikel 7).

Direktivets anvendelsesområde dækker også afhjælpning *inden for* sælgers mangelsansvar efter varedirektivet. Med formandskabets kompromisforslag omfatter dette en oplysningspligt for sælger angående afhjælpning som misligholdelsesbeføjelse ved forbrugerkøb (art. 12).

3.2. Definitioner (artikel 2)

Forslaget indeholder en række definitioner, der henviser til gældende EU-regulering, således at definitionerne af kernebegreber er konsistente. Det drejer sig bl.a. om definitionerne af ”forbruger” og ”varer” fra varedirektivet samt begreberne ”producent” og ”importør” fra forslaget til ecodesignforordningen.

Det foreslås endvidere, at der i konsekvens af den nye regulering indføres nye definitioner af henholdsvis ”reparatør” og ”krav til afhjælpningsmuligheder”. Ved ”reparatør” forstås enhver fysisk eller juridisk person, der i forbindelse med vedkommendes erhverv, forretning, håndværk eller profession leverer afhjælpningstjenester, herunder producenter og sælgere, der leverer afhjælpningstjenester, og leverandører af afhjælpningstjenester, uanset om de er uafhængige eller tilknyttet sådanne producenter eller sælgere.

Ved ”krav til afhjælpningsmuligheder” forstås krav i henhold til de EU-retsakter, der er opført i bilag II, som gør det muligt at afhjælpe et produkt, herunder krav om at gøre det lettere at demontere, få adgang til reservedele og afhjælpningsrelaterede oplysninger og værktøjer, der kan anvendes på produkter eller specifikke komponenter i produkter.

Med formandskabets kompromisforslag medtages også en definition af begreberne ”reparation” og ”varigt medium”.

3.3. Harmoniseringsgrad (artikel 3)

Direktivforslaget er totalharmoniserende. Det betyder, at medlemsstaterne ikke i deres nationale lovgivning kan opretholde eller indføre bestemmelser, der afviger fra dem, der er fastsat i direktivet.

3.4. Europæisk afhjælpningsoplysningsskema (artikel 4)

Det foreslås at indføre en pligt for reparatører til at oplyse forbrugere om væsentlige informationer vedrørende deres afhjælpningstjenester, hvis forbrugeren forlanger det. Dette skal ske ved at udfylde den foreslåede standardformular i form af det såkaldte europæiske afhjælpningsoplysningsskema (bilag 1). Forpligtelsen omfatter kun reparatører, som med direktivet forpligtes til afhjælpning uden for sælgers mangelsansvar. Andre reparatører kan efter eget ønske anvende afhjælpningsoplysningsskemaet.

Det foreslås derudover, at reparatører gerne må opkræve et gebyr for omkostninger forbundet med at tilvejebringe de påkrævede oplysninger f.eks. ved forudgående undersøgelser af varen.

Standardformularens obligatoriske oplysninger er de oplysninger, som det antages er af afgørende betydning for forbrugeren. Dette omfatter bl.a. reparatørens kontaktoplysninger, oplysninger om varen og den foreslåede reparation, prisen for den pågældende reparation, afhentningssted m.v.

Det foreslås derudover, at indholdet i standardformularen skal være bindende for afsenderen i 30 kalenderdage efter meddelelse til forbrugeren, da forbrugeren skal have mulighed for at indhente tilbud fra flere reparatører og foretage sammenligninger.

Med formandskabets kompromisforslag fremgår det mere klart, hvilke reparatører der er omfattet, samt at det som udgangspunkt skal være gratis for forbrugeren at få skemaet udfyldt. Derudover er reglerne om udgifterne til diagnosticering præciseret, således at disse skal aftales på forhånd, og at forbrugeren har krav på refusion, hvis sælgeren uden rimelig grund afviser at udføre reparationen. Det fremgår nu også direkte af bestemmelsen, at der kan aftales en længere bindingsperiode end 30 kalenderdage.

3.5. Forpligtelse til afhjælpning for visse produktgrupper (artikel 5)

Det følger af codesign-regler fastsat for visse produktgrupper, at navnlig producenter og importører skal understøtte markedet for afhjælpning. Dette indebærer bl.a., at produkterne skal designes, så de er mulige at reparere, og at der skal være adgang til reservedele og oplysninger om reparation til det afledte marked for reparatører.

Det foreslås at indføre en pligt til at foretage afhjælpning, eller antage underleverandører til at gøre dette, udenfor det køberetlige mangelsansvar af de produktgrupper, som er omfattet af krav om afhjælpningsmuligheder i henhold til bl.a. ecodesign-reglerne. Da defekter i dette tilfælde netop er karakteriseret ved at være udenfor det køberetlige mangelsansvar, vil det være muligt at opkræve betaling hos forbrugeren for afhjælpningstjenesten.

Det foreslås, at Kommissionen får beføjelse til via delegerede retsakter at opdatere listen over hvilke produktgrupper, der er omfattet af forpligtelsen til afhjælpning.

Med formandskabets kompromisforslag er ”producent” ændret til ”fabrikant”, og der er indført krav om, at reparationen skal være til en ”rimelig pris” og foretages inden for ”rimelig tid”. Det fremgår nu også klart af bestemmelsen, at pligten kan opfyldes via underleverandører.

3.6. Oplysninger om afhjælpningspligt (artikel 6)

Det foreslås at indføre en forpligtelse for producenter, som er omfattet af afhjælpningspligten i forslagets artikel 5, til at oplyse forbrugerne om denne pligt.

Oplysningspligten har til formål at sikre, at forbrugerne er opmærksomme på muligheden for afhjælpning. Der er ikke knyttet særlige formkrav til iagttagelsen heraf, så længe producenten stiller oplysningerne til rådighed på en klar og forståelig måde. Direktivforslaget tager således ikke højde for snitfladen mellem denne oplysningspligt og oplysninger om reparerbarhed mv., der forventes at indgå i det digitale produktpas indeholdt i forslaget til en ny ecodesignforordning.

Med formandskabets kompromisforslag fremgår det nu, at oplysningerne kan gives via det foreslåede digitale produktpas (DPP) i regi af ecodesignforordningen.

3.7. Onlineplatform for afhjælpning og varer, der skal renoveres samt generel forbrugeroplysning (artikel 7 og 9)

Kommissionens oprindelige forslag indebærer en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at der eksisterer mindst én national online platform, hvor forbrugere kan finde reparatører eller købe renoverede varer fra erhvervsdrivende. Platformen skal opfylde en række kriterier, herunder at have søgefunktioner vedrørende produktgrupper, reparatørens lokation, forventet

ventetid samt mulighed for rekvirering af det nye europæiske afhjælpnings-oplysningsskema. Derudover skal reparatørerne kunne foretage jævnlige opdateringer samt anvende mærker vedrørende opfyldelse af kvalitetsstandarder. Platformen skal muliggøre tilgængelighed via nationale websteder, der er forbundet med Single Digital Gateway.

Det foreslås endvidere, at platformen skal have en søgefunktion for sælgere af renoverede varer samt opkøbere af varer med henblik på renovation. Registrering på platformen er frivillig for de relevante erhvervsdrivende indenfor afhjælpning og istandsættelse.

Såfremt der allerede eksisterer en national platform, der opfylder disse kriterier, forpligtes medlemsstaterne ikke til at oprette en ny platform.

Det foreslås derudover at indføre en forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre, at forbrugerne har adgang til oplysninger om forbrugerrettigheder i henhold til nærværende direktivforslag.

Med formandskabets kompromisforslag foreslås det, at der i stedet indføres en fælles EU-platform i form af en hjemmeside, som skal oprettes og drives af Kommissionen, hvor hver medlemsstat vil have en fane med oplysninger om reparationsmarkedet i det pågældende land. Medlemsstaterne forpligtes til at sikre, at der er korrekte og opdaterede oplysninger på platformen for deres respektive nationale markeder gennem oprettelsen af såkaldte nationale kontaktpunkter.

3.8. Ændring af varedirektivet med henblik på at fremme afhjælpning forud for omlevering (artikel 12)

Kommissionens forslag indeholder en ændring af reglerne i varedirektivet (2019/771) om forbrugernes misligholdelsesbeføjelser, hvorefter afhjælpning skal prioriteres forud for omlevering, når en forbruger gør misligholdelsesbeføjelser gældende over for en sælger på grund af en mangel ved en vare, hvis omkostningerne til omlevering er lig med eller større end omkostningerne ved afhjælpning.

Efter gældende ret har forbrugerne valgfrihed mellem afhjælpning og omlevering, så længe forbrugerens valg ikke er umuligt for sælgeren at opfylde eller vil påføre sælgeren uforholdsmæssigt store omkostninger. Dette følger af varedirektivets artikel 13.

Med formandskabets kompromisforslag er den foreslåede ordning ændret til en oplysningsforpligtelse, som indebærer, at sælgeren skal oplyse køberen om, at der er valgfrihed mellem afhjælpning og omlevering, samt tilbyde at reparere varen, hvis udgifterne til omlevering er tilsvarende eller højere end udgifterne til afhjælpning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver.

Direktivforslaget behandles af Udvalget om det Indre marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO) med inddragelse af Udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarer (ENVI). Et udkast til betænkning foreligger, mens den planlagte dato for behandling i Europa-Parlamentet er den 20. november 2023.

Europa-Parlamentet har tidligere fremhævet, hvordan en styrkelse af adgangen til reparation er vigtig for at inddrage forbrugerne i den grønne omstilling, herunder gennem forbrugeroplysning og styrkelse af deres retskrav på reparation samt en forlængelse af de nuværende reklamationsfrister.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har i forslaget anført, at de problemer, der tages op i forslaget, er af grænseoverskridende karakter og på europæisk og globalt plan, hvorfor det kun er gennem en EU-indsats, at den ønskede virkning af at fremme afhjælpning og genbrug i forbindelse med grænseoverskridende salg kan opnås konsekvent i hele det indre marked.

For så vidt angår den del af forslaget der regulerer forhold *inden for* sælgers mangelsansvar, anfører Kommissionen, at området for salg af varer allerede er harmoniseret ved varedirektivet, hvorfor regulering af dette område bør foretages på EU-plan.

For så vidt angår den del af forslaget der regulerer forhold *uden for* sælgers mangelsansvar, anfører Kommissionen, at regulering heraf ligeledes bør foretages på EU-plan, da medlemsstaterne ellers vil indføre forskellige nationale initiativer, som vil medføre et fragmenteret indre marked.

Det er ud fra tilsvarende betragtninger regeringens holdning, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Direktivforslaget vedrører særligt reglerne om ecodesign, som følger af ecodesigndirektivet, herunder produktspecifikke forordninger, der supplerer dette direktiv. Ecodesigndirektivet er implementeret ved ecodesignloven, hvorefter de konkrete regler er udmøntet i ecodesignbekendtgørelsen. Der er på nuværende tidspunkt et forslag om en ny ecodesignforordning under forhandling, som efter sin vedtagelse vil kunne give anledning til ændringer af ecodesignloven og ecodesignbekendtgørelsen.

Direktivforslaget vedrører derudover varedirektivet, som er implementeret i købeloven.

Købeloven fastsætter regler for alle køb, bortset fra køb af fast ejendom. Købeloven indeholder bl.a. regler om købers misligholdelsesbeføjelser, når en vare lider af en mangel. Når køberen optræder som forbruger, og sælgeren optræder som erhvervsdrivende, finder de forbrugerpræceptive regler anvendelse.

Det fremgår af købelovens § 78 a, stk. 1, at forbrugeren i tilfælde af mangelfulde varer kan vælge mellem afhjælpning og omlevering, dvs. vælge mellem at få repareret den mangelfulde vare eller at få udleveret en ny. Efter købelovens § 78 a, stk. 2, kan sælgeren afvise køberens valg, hvis det vil påføre sælgeren uforholdsmæssigt store udgifter, og hvis den alternative beføjelse kan foretages uden væsentlig ulempe for køberen.

Købeloven indeholder derudover deklaratoriske regler om købesum, leveringstidspunkt, leveringssted, risikoovergang, forsinkelse m.v.

7. Konsekvenser

7.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Direktivforslaget vil – forudsat at det vedtages i sin oprindelige form – medføre behov for at ændre købelovens regler om forbrugernes misligholdelsesbeføjelser, således at forbrugeren – indenfor sælgers mangelsansvar – ikke i samme grad som nu kan vælge at få en ny vare, når udgifterne til omlevering er lig med eller større end udgifterne til afhjælpning.

Den foreslåede oplysningspligt om afhjælpning (reparation) i formandskabets foreliggende kompromisforslag vil tilsvarende medføre behov for lovændring.

Derudover vil der også skulle indføres nye regler om reparatører og producenters forpligtelser vedrørende at oplyse forbrugere om afhjælpning samt tilbyde dette. På samme måde skal der også indføres et regelgrundlag for den nye onlineplatform for afhjælpning og handel med renoverede varer.

Forslaget vil endvidere kunne give anledning til ændringer af ecodesign-lovgivningen.

7.2. Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Kommissionens oprindelige direktivforslag vil kunne medføre væsentlige statsfinansielle konsekvenser, hvis der skal etableres en ny onlineplatform for afhjælpning og varer, der skal renoveres. Formandskabets kompromisforslag indebærer imidlertid, at der i stedet indføres en fælles EU-platform, som medlemsstaterne gennem ”nationale kontaktpunkter” skal bidrage til og holde opdateret med informationer om de respektive nationale reparationsmarkeder.

Derudover kan der også være merudgifter forbundet med eventuel håndhævelse og tilsyn med forslagets krav, herunder reglerne om, hvornår der må foretages omlevering, tilgængelighed af reservedele, forbrugeroplysning m.v.

I Kommissionens oprindelige konsekvensanalyse fremgik det, at de forventede implementerings- og håndhævelsesudgifter for alle medlemsstater over 15 år var 105,5 mio. euro, svarende til ca. 1,9 mio. kr. årligt i Danmark. Det bemærkes dog, at Kommissionens konsekvensanalyse ikke tager højde for, at det i formandskabets kompromisforslag foreslås, at der indføres en fælles EU-platform, som beskrevet ovenfor, hvorfor de forventede udgifter i lyset heraf må forventes at være lavere.

Det bemærkes, at det fremgår af budgetvejledningen, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte ministeriers eksisterende bevillingsramme.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det forventes, at forslaget vil medføre administrative konsekvenser for dansk erhvervsliv.

De administrative konsekvenser består i, at virksomheder som følge af direktivforslaget bl.a. vil underlægges nye oplysningskrav, herunder at fremsende det nye oplysningsskema samt at oplyse forbrugere om producenterens ansvar for afhjælpning af varer i henhold til artikel 5. Endelig kan der være mindre administrative omstillingsomkostninger forbundet med, at værksteder såvel som virksomheder med salg af fysiske produkter kan vælge at registrere sig på den nye onlineplatform om udbud af reparations-tjenester og renoverede varer.

Derudover bemyndiges Kommissionen til på et senere tidspunkt at udvide anvendelsesområdet til yderligere produktgrupper via delegerede retsakter. Dette vil påvirke, hvor mange danske virksomheder der vil påføres de ovennævnte administrative konsekvenser.

De administrative konsekvenser ved ovenstående kan dog ikke kvantificeres på nuværende tidspunkt. Det skyldes, at de konkrete konsekvenser vil afhænge af den endelige implementering af direktivforslaget og Kommissionens udnyttelse af den ovennævnte mulighed for senere udvidelser. Direktivforslagets administrative konsekvenser vil blive nærmere afdækket i forbindelse med den danske implementering. Det må dog antages, at omkostninger i en vis grad måtte kunne overvæltet til forbrugerne.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Formålet er at bidrage til et velfungerende indre marked for afhjælpningsydelse (reparationsydelse) og samtidig sikre et højt forbruger- og miljøbeskyttelsesniveau og fremme af cirkulær økonomi.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslagets forventede gevinster i forhold til f.eks. klima- og miljø som følge af, at reparation vil reducere produktionen af nye varer og mængden af affald, der skal håndteres samt bidrag til opnåelse af energimålsætninger, er dog vanskelige at estimere for Danmark isoleret set på nuværende tidspunkt.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i specialudvalgene for henholdsvis politimæssigt og retligt samarbejde, EU Miljøspecialudvalget samt udvalget for konkurrence, vækst og forbrugerspørgsmål. Der er modtaget høringssvar fra

Dansk Industri, Danmarks Naturfredningsforening, Rådet for Grøn Omstilling, Plastic Change, Dansk Affaldsforening, Danske Advokater, Ingeniørforeningen (IDA), Bilbranchen, Dansk Erhverv og Forbrugerrådet Tænk.

Generelle bemærkninger

Bilbranchen imødekommer fremme af forbrugernes krav om reparation, men er bekymret for effekterne af onlineplatformen og eventuel udveksling af oplysninger om design, data og sikkerhedssystemer med uvedkommende.

Dansk Erhverv roser EU-Kommissionens målsætning om at forlænge produkters levetid, men påpeger praktiske udfordringer samt at udgifterne til reparation og omlevering bør tage udgangspunkt i den enkelte forhandler.

Dansk Industri hilser overordnet forslaget velkomment og bakker op om ambitionen om at gøre reparation mere udbredt. DI finder det hensigtsmæssigt at sikre sammenhæng med ecodesignforordningen og støtter ambitionen om at øge forbrugernes viden om – og lette deres adgang til – reparation.

Danske Advokater støtter overordnet set forslagets fremme af forbrugernes adgang til reparation, men fremhæver hensynet til sælgers retssikkerhed.

Forbrugerrådet Tænk byder overordnet set forslaget velkommen, men finder, at forbrugernes retsstilling forringes i forhold til bl.a. at reducere muligheden for valg mellem reparation og ombytning. Efter Tænks opfattelse burde der på andre måder tilskyndes til reparation. Tænk peger herudover på tiltag, som ikke er omfattet af direktivforslaget.

Ingeniørforeningen (IDA) finder, at forslaget er uambitiøst, da det ikke indeholder en generel ret til reparation udenfor reklamationsperioden eller en ret til billigere reparation, og er begrænset til visse produktgrupper.

Plastic Change, Dansk Affaldsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Danmarks Naturfredningsforening er meget positivt indstillede, men kritiserer ambitionsniveauet og begrænsningen til visse produktgrupper.

Det europæiske afhjælpningsoplysningsskema (artikel 4)

Dansk Industri støtter, at formularen kun skal udleveres på forbrugers anmodning og muligheden for at opkræve et gebyr. Det påpeges, at det kan være svært forudgående at anslå reparationers pris og varighed m.v.

Forbrugerrådet Tænk finder ikke, at forbrugerne bør opkræves et gebyr for undersøgelse af varen.

Plastic Change, Dansk Affaldsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Danmarks Naturfredningsforening finder det ikke hensigtsmæssigt, at forbrugeren selv skal opsøge viden om reparation.

IDA finder det ikke hensigtsmæssigt, at oplysning om prisen på mulige reparationer ikke skal gives i selve købsituationen.

Dansk Erhverv anfører, at skemaet i visse tilfælde ikke kan udfyldes før varen er blevet undersøgt i forbrugerenes hjem, og at disse tilfælde bør undtages.

Afhjælpningspligt (artikel 5)

Danske Advokater gør opmærksom på, at afhjælpningspligten kan gribe ind i den ”delikate balance” vedrørende misligholdelsesbeføjelser i købeloven.

Dansk Industri finder det væsentligt, at der kan opkræves betaling for denne serviceydelse på almindelige markedsvilkår.

Forbrugerrådet Tænk støtter forslaget om afhjælpningspligt, men påpeger behov for, at prisen er ”rimelig” for at sikre direktivets effektivitet.

Plastic Change, Dansk Affaldsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Danmarks Naturfredningsforening finder ikke afgrænsningen af produktgrupperne i bilag 2 hensigtsmæssig.

Oplysning om afhjælpningspligt (artikel 6)

Plastic Change, Dansk Affaldsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Danmarks Naturfredningsforening finder det uhensigtsmæssigt, at forbrugeren selv skal orientere sig i, hvorvidt et konkret produkt giver ret til reparation.

IDA finder det uhensigtsmæssigt, at oplysningen om prisen på mulige reparationer ikke skal gives i selve købsituationen.

Online platform for afhjælpning og varer, der skal reoveres (artikel 7)

Dansk Industri og Dansk Erhverv bemærker, at det kan være svært at udfylde skemaet via platformen uden først at undersøge varen.

Bilbranchen udtrykker bekymring for, om den nye platform vil udkonkurere eksisterende platforme med lignende løsninger.

Prioritering af afhjælpning som misligholdelsesbeføjelse (artikel 12)

Plastic Change, Dansk Affaldsforening, Rådet for Grøn Omstilling og Danmarks Naturfredningsforening påpeger, at producenter kan undgå forpligtelsen til reparation ved høje reparationspriser, og opfordrer til, at det fremgår af direktivet, at reparationer skal tilbydes til en rimelig pris.

Dansk Erhverv bemærker, at udgifterne til reparation og omlevering skal tage udgangspunkt i den enkelte forhandler, da disse kan variere.

Forbrugerrådet Tænk mener, at forbrugerne bør bevare valgfriheden mellem afhjælpning og omlevering indenfor køberetten.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har foreløbigt været behandlet på i alt 6 møder i Rådets arbejdsgruppe vedrørende Forbrugerbeskyttelse og -oplysning. Overordnet set har der blandt medlemsstaterne været støtte til intentionerne bag Kommissionens forslag om fremme af afhjælpning ved reparation af varer, som anses for et vigtigt redskab til at involvere forbrugerne i den grønne omstilling og fremme af cirkulær økonomi.

Der er generel enighed om, at forbrugernes manglende viden om reparation af varer i dag udgør en hindring for anvendelsen heraf. Dette medfører, at de i tilfælde af en defekt anskaffer sig en ny vare i stedet for at søge reparation. Visse medlemsstater har dog været kritiske over for, om forbrugerne vil tage ordningen med oplysningsskemaet til sig og dermed, om det vil være et effektivt redskab. Der er bred enighed om, at direktivforslagets regler om forbrugeroplysning med fordel kan tænkes sammen med anden EU-lovgivning, herunder det digitale produktpas i medfør af forslaget om ecodesignforordningen.

Der er i overvejende grad enighed om, at muligheden for at anvende reparation bør styrkes på visse områder, men der er uenighed om, hvorvidt dette må medføre en begrænsning af forbrugernes rettigheder.

Der er bred opbakning til, at håndhævelsen af direktivets regler er op til den enkelte medlemsstat at fastsætte, herunder påbud, bødestørrelser m.v.

I forhold til formandskabets kompromisforslag mener visse medlemsstater, at en fælles EU-onlineplatform for reparationsydelser er en forbedring i forhold til det oprindelige forslag, som overlod denne opgave til medlemsstaterne, mens en række medlemsstater fortsat er kritiske pga. de økonomiske og administrative byrder forbundet med understøttelse gennem nationale kontaktpunkter.

Kompromisforslagets del om at indføre en oplysningsforpligtelse om reparation i varedirektivet i stedet for at prioritere reparation frem for omlevering kritiseres af flere medlemsstater, da de enten mener, at oplysningsforpligtelsen ikke vil være et effektivt redskab, eller grundlæggende er imod at ændre varedirektivet på dette område, idet de nuværende regler findes vel-fungerende.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positiv overfor at tilstræbe levetidsforlængelse af produkter gennem reparation, som bidrager til at nedbringe miljø- og klimabelastning. Regeringen finder det i den forbindelse vigtigt, at de foreslåede initiativer indgår i et hensigtsmæssigt samspil med øvrig EU-lovgivning, herunder udkastet til ecodesignforordningen. Regeringen vil arbejde for, at direktivet ikke pålægger erhvervslivet uproportionale byrder, samtidig med, at der holdes fast i et højt niveau af forbruger- og miljøbeskyttelse.

Regeringen ser positivt på direktivforslagets bestemmelser, der skal fremme forbrugeroplysning om mulighederne for reparation af defekter ved varer. Disse oplysninger bør gives på en letforståelig, standardiseret og brugbar måde, herunder i forhold til både indhold og sprog. Regeringen mener, at dette i højere grad bør sammentænkes med kravet om det digitale produktpas i den kommende ecodesignforordning. Det er herefter præciseret i formandskabets kompromisforslag, at oplysning til forbrugere m.fl. om muligheden for reparation kan gives i det digitale produktpas. Regeringen ser positivt på dette, idet regeringen mener, at oplysningen i højere grad bør spille sammen med oplysningskravene i det digitale produktpas i den kommende ecodesignforordning.

I forhold til de nationale onlineplatforme for udbud af reparation og salg af renoverede varer finder regeringen det vigtigt, at der er tale om en markedsdrevet udvikling for derigennem at sikre brugervenlighed. Med kompromisforslaget er dette ændret til en EU-platform, som medlemsstaterne skal understøtte gennem nationale kontaktpunkter for deres respektive markeder.

Regeringen bakker op om en prioritering af afhjælpning forud for omlevering i det køberetlige hierarki for misligholdelsesbeføjelser, men anser det fortsat for uklart, hvordan det skal håndteres, hvis en sælger ikke er i stand til at vurdere omkostningerne tilstrækkeligt præcist til at kunne foretage den påkrævede sammenligning (mellem omkostninger ved afhjælpning hhv. omlevering). Med kompromisforslagets oplysningspligt fraviges det oprindelige forslags prioritering af afhjælpning forud for omlevering med henblik på at varetage hensynet til forbrugers valgfrihed, men efterlader dog visse uklarheder såsom konsekvenserne af manglende overholdelse, eventuelt tilsyn og hvor konkretiseret et sådan tilbud skal være, som bør afklares.

Regeringen støtter, at fabrikanterne forpligtes til at imødekomme ønsker om reparation for produkter omfattet af relevant produktspecifik regulering i medfør af bl.a. ecodesigndirektivet og det foreliggende udkast til ecodesignforordningen. Det bør i den forbindelse overvejes, om der er behov for tiltag, der kan forhindre uproportionalt høje priser på afhjælpning sammenlignet med prisen på et nyt produkt. Regeringen ser derfor positivt på, at det nu fremgår af kompromisforslaget, at reparation skal ske til en ”rimelig pris” og inden for ”rimelig tid” for at sikre anvendelse heraf og dermed direktivets effektivitet.

Derudover vil regeringen vurdere forbrugernes retsstilling overfor opløste selskaber for at reducere risikoen for tab af rettigheder for forbrugerne.

Regeringen vil fortsat arbejde for, at reparation prioriteres frem for ombytning, samt få afklaret de udestående tvivlsspørgsmål under de fortsatte forhandlinger, navnlig med henblik på at sikre direktivforslagets effektivitet og for at sikre en fortsat balance mellem hensynene til klima, miljø, erhvervsliv og forbrugere. Regeringen vil derfor fortsat være opmærksom på at sikre en hensigtsmæssig balance, så det klimamæssige formål, der ligger bag forslaget fastholdes, samtidig med, at virksomheder ikke pålægges uproportionale byrder, samt at der sikres det bedst mulige samspil med køberetten og reglerne for design og produktion, og at der holdes fast i et højt niveau af forbrugerbeskyttelse og produktsikkerhed.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har beklageligvis ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg den 1. maj 2023.